

Watersnood te Leeuwen 1861

(brief van een Heemraad aan zijn president 10 dagen na de doorbraak)

Mijnheer de president, geliefd medebroeder,

Verschoon mij dat ik tot heden gewacht heb, U mijn antwoord op Uwe missive van de 6e dezer nr 1883 te doen geworden.

In vrije betrekking als Heemraad op den post Leeuwen, ben ik 10 opeen volgende dagen op de plaats des onheils moeten tegenwoordig zijn, zodat ik niet eerder in de gelegenheid ben geweest Ued. met den toestand der noodlijdenden bekend te maken, dan terzake.

Ooggetuige bij het ontstaan en het voorvallen der verschrikkelijke gebeurtenis, waardoor een groot gedeelte van Leeuwen, voor het merendeel met kapitale boerenwoningen bebouwd, plotseling in een woestnij herschapen is en waarbij niet minder dan 37 mensen de dood hebben gevonden,

Wij kunnen niet anders dan den hemel danken, dat zijn hand niet ons op deze wijze getroffen heeft; gelukkig zouden wij ons echter rekenen, wanneer wij in genendeels de uitwerkselen van die schrikbarende ramp gevoelden; dan helaas !

Ook velen van onze ingezetenen zuchten onder de gevolgen van het betreurenswaardige voorval.

Slechts een tiental huizen zijn in ons dorp van het water vrij geleven, alle overige zijn in meer of mindere mate geïnundeerd geworden en hebben dezelve bewoners met hunne ouden van dagen zieken en zuigelingen dezelve moeten verlaten en bij hoger wonenden een onderkomen moeten zoeken.

Het schoollokaal heeft hiertoe het eerst zijne diensten geleverd; daarin zijn 10 huisgezinnen tezamen 48 personen uitmakenden opgenomen, terwijl een nog groter getal bij particulieren is gehuisvest.

Naardien deze vluchtelingen grotendeels aan alle voedingsmiddelen gebrek hadden, hebben wij aanstonds de handen aan het werk geslagen, om in de eerste behoefte dezer armen te voorzien.

Hierdoor hadden wij in onze kas een klein batig saldo, in onze kelder een kleinen voorraad aardappelen, waarvan we al spaarzaam bedeed hadden om zoveel meer poters in het voorjaar te kunnen uitreiken. Dan de liefde koopt alles, daarom hebben we ook niet gearzeld onzen kleinen schat aan te spreken om den ogenblikkelijke nood te lenigen.

Reeds vijf opeenvolgende dagen hebben wij aan meer dan 100 hongerige magen een warm middagmaal verschaft, tot welks voorbereidingen onze eerw. heer Pastoor ons welwillende zijne keuken met benodigde gereedschappen heeft afgestaan, maar hoelang zullen wij dit met onze beperkte middelen volhouden ?

Wat zullen wij aanvangen wanneer en kas en kelder ledig zijn ?

Er wordt weliswaar veel gegeven, van alle kanten vloeien giften toe voor de noodlijdenden, doch door veelvuldige bezigheden, gevoegd bij de moeilijkheid, om onze gemeente naderen, is het toegezondene in vergelijking van de behoefte nog zeer gering geweest.

Daarenboven worden hiervan niet alleen die personen bedeed, die anders vanwege onze conferentie op het Burgerlijk Armbestuur ondersteund worden, maar ook een groot aantal anderen, die door den watervloed belet worden, om door arbeid in hun onderhoud te voorzien.

En ware nu met den honger te stillen alle nood gelenigd!

Hoevelen hebben gebrek aan kleding, aan dekking etc. hoeveel zijn er, die wanneer zij hunnen verlatene woning weder gaan opzoeken in de stede daarvan, puinhopen zullen terugvinden.

Niet ene woning toch, die in het water gestaan en niets geleden heeft; verreweg de meesten zijn onbewoonbaar geworden.

Ons kerkgebouw zelfs deelt zoowel als de woningen in de schade, door het water aangericht. Ook hierin heeft het minstens 4 voet diep gestaan.

Dientengevolge vertonen zich ook hieraan verzakkingen en scheuren, die misschien eerlang grote uitgaven zullen doen ontstaan.

In zoodanige omstandigheden en met zoodanige vooruitzichten zal Ued. wel beseffen, dat het ons onmogelijk is, dat voor onze noodlijdende nabuurgenooten op andere plaatsen af te zonderen, zelf zien wij reikhalzend naar bijstand uit en mogt Ued. iets kunnen toebrengen ons iets te doen geworden, dan zou de toekomst mogelijk voor ons een mindere dreigend aanzien hebben.

Vertrouwende door deze mededeling aan Ued. verlangen te hebben voldaan en U de hartelijke verzekering onzer innige hechtheid in onzen Heer aanbiedende ben ik

Ued. dw. dienaar en medebroeder